

Štev. 117.

V Ljubljani, petek dne 30. novembra 1917.

Leto I.

Manifestirajmo za mir!

V nedeljo dne 2. decembra se vrše manife-
stačni shodi za mir. Udeležimo se jih vsi do za-
dnjega, da povemo imperialistom javno in jasno,
da je mir nujna zahteva! V ta namen se vrše
shodi in sicer v teh-le krajih:

Ljubljana	Jesenice
ob 10. uri dopoldne v Mestnem domu. Poroča sodrug Anton Kristan.	ob 10. uri dopoldne pri Jelenu. Poroča sodrug Kopač.
Borovnica	Trbovlje
ob 2. uri popoldne v gostilni pri postaji. Po- roča sodrug Zorč.	ob 4. uri dopoldne v Delavskem domu. Poro- ča s. Sitter.
Hrastnik	Tržič
ob 3. uri popoldne v Zadružni gostilni. Poro- ča sodrug Malovrh.	ob 3. uri popoldne pri Pelarju. Poroča sodrug Petejan.
Idrija	Zagorje ob Savi
ob 9. uri dopoldne pri Črnem orlu. Poroča so- drug Stravs.	ob 2. popoldne v dvo- rani g. Miheliča. Poro- ča sodrug Čobal.

Po vseh deželah narašča gibanje za mir.
Rusija kliče narode k delu zanj. In mi, ki smo
neprijatelji vojne nasilstva, ki poznamo gorje
in posledice vojne, tudi mi moramo dvigniti svoj
glas! To storimo na nedeljskih shodih. Z neu-
morno neutrudnostjo se hočemo lotiti dela. Ne
prepuščajmo sveta bridki usodi, ki mu preti!
Zadnji čas je, da rešimo, kar se še da rešiti!

Nihče naj ne ostane doma!
Prvo je mir!

Državna konferenca avstrijskih strokovnih organizacij.

V petek je pričela zborovati na Dunaju
državna konferenca avstrijskih strokovnih or-
ganizacij. Dnevni red konference obsega sle-
deče tri točke: 1. Demobilizacija in posredo-
vanje dela. (Poroča Hueber.) 2. Ustanovitev
delavskih zbornic. (Poroča Domes.) 3. Orga-
nizacija in povzemanje prispevkov. (Poroča
Weigl.) Na konferenco je priloženih 236 dele-
gatorov, kar kaže, kako važnost polaga av-
strijsko organizirano delavstvo na sklepe te
konference.

Konferenco je otvoril sodrug Hanusch, ki
je bil izvoljen poleg Müllerja in Merte v pred-
sedstvo.

O prvi točki dnevnega reda »Demobiliza-
cija in posredovanje dela« je poročal sodrug
Hueber. Poročilo in debata sta trajala ves dan.
Po temeljiti razpravi je bila sprejeta sledeča
resolucija:

Zastopniki strokovnih organizacij v gene-
ralnem komisaratu za vojno in prehodno gos-
podarstvo naj glasujejo po svoji preudarnosti
in upoštevajo stvarni položaj za sledeča, od
vlade predlagana navodila:

1. Za najvažnejše stanovske panoge v tr-
govini, obrti in industriji se lahko osnujejo po-
sebe državne organizacije za strokovno po-
sredovanje dela; najbolj smoteno je, če se pri-
klopijo te organizacije obstoječim vojnim
zvezam.

2. Predpogoji, da se proglasi strokovno po-
sredovanje dela za javno in da postane deležno
državne podpore, je stroga nepristranost v
vodstvu. Ta nepristranost se zajamči s tem:

a) da so v vodstvu zastopani v enakem
številu delodajalci in delojemalci;
b) predsedstvo naj ima oseba, ki ne pri-
pada nobeni teh skupin;

c) če pride do sporov, zlasti če delavci
ustavijo delo ali so izprti, odloči vsakokrat
odbor, ali naj preneha s posredovanjem ali ne.

3. Priporočila se, da se vsi strokovno
posredovanje dela v splošno organizacijo, ki
naj obsega vse posredovanje dela razen obrt-
nega.

Na željo tiskarjev, se je vršilo glasovanje
ločeno in sicer tako, da se je glasovalo o točki
c posebej. Zastopniki nekaterih strok so zahte-
vali, da preneha odbor s posredovanjem prav
pri vsakem konfliktu. Ta točka je bila spre-
jeta z večino glasov. Ostala resolucija so-
glasno.

Na koncu se je predlagal Hueber sledečo
mirovno izjavo: Državna konferenca sklepe:

Stanje naše produkcije zahteva, da se skle-
ne mir prej ko mogoče; drugače bo naše na-
rodno gospodarstvo neozdravljivo razrušeno,
a delavstvo, na katerem stoji narodno gos-
podarstvo, bo vsled prenapora in pomanjkanja,
trajno ubušano. Državna konferenca stro-
kovnih organizacij potrjuje z najtoplejšim so-
glašanjem mirovno akcijo, ki jo vodi politično
zastopstvo avstrijskega proletariata in po-
zdravlja odločni upor delavnih razredov na
Ruski proti poizkusom imperialistične burž-
vazije, ki hoče ogoljufati rusko ljudstvo za cilj
in sad revolucije, za splošni mir. Pozivlja vla-
do, da sprejme takoj vsako možnost za pre-
mirje in da vpliva v enakem smislu na zave-
niške vlade.

Resolucija je bila sprejeta soglasno in z
živahnim odobravanjem.

O ustanovitvi delavskih zbornic je poro-
čal Domes in predlagal sledečo resolucijo:

Cepprav si je ustvarilo delavstvo s stro-
kovnimi organizacijami zanesljivo in dostikrat
preizkušeno sredstvo za varstvo svojih inte-
resov v boju s podjetniki, vendar občutijo
težko, da se njihovi interesi vse premalo upo-
števajo v upravi in zakonodaji napram veljav-
nim upravnim uredbam. Ta nedostatek postaja
v vojnem in prehodnem gospodarstvu še bolj
občutljiv. Toda za bodočnost potrebuje delav-
stvo še vse bolj direktne zveze z vsemi no-
vimi, globoko segajočimi nalogami socialne
politike in zahteva zato enako zastopstvo, ka-
kršnega imajo že posejudoči razredi. Ti imajo,
v kolikor so lastniki direktne produkcije, v de-
želnih kulturnih svetih in poljedelskih korp-
oracijah, v kolikor obvladajo industrijo, trgo-
vino in obrt, v trgovskih in obrtnih zbornicah
važne organe za varovanje svojih interesov,
za vplivanje na državno upravo in za orienta-
cijo zakonodaje. Delavstvo nima nobene enake
oficijalne naprave. Iz teh vzrokov zahteva dr-
žavna konferenca ustanovitev delavskih zbor-
nic na sledečih podlagah:

1. Povsod, kjer je sedež obrtne in trgo-
vske zbornice, se ustanovi še delavska zbor-
nica.

2. Delavske zbornice so organ, ki daje na-
svete in strokovnjaška mnenja o vseh delav-
skih in narodnogospodarskih zadevah, ki spa-
dajo v delokrog vlade. Delavske zbornice se
lahko pritrgejo k delu za izvedbo odredb
vojne in prehodnega gospodarstva.

3. Delavske zbornice so upravičene, da
zahtevajo od vseh obratov svojega območja
podatke in statistične izkaze; obvezane so, da
sprejemajo in rešujejo predloge in pritožbe iz
krogov svojih članov in njihovih organizacij.

4. Delavske zbornice objavljajo vsako leto
javno poročilo o splošnem gospodarskem po-
ložaju delavstva, o njegovi zaposlenosti, o
meznem razmerju in drugih delavskih za-
dehah.

5. Člani zbornice so vsi delavci in nastav-
ljenci njenega območja, brez razlike spola, ki
so podrejani javnopravni zavarovalni dolž-
nosti ali ki se bodo podrejeni tej dolžnosti.

6. Člani izvolijo na podlagi enake, enotne,
sorazmerne volilne pravice odbor, ki šteje 25
do 100 članov. Odbor izvoli iz svoje srede
predsednika in načelnstvo, ki šteje 5 do 10
članov.

7. Da izvršujejo delavske zbornice že na-
vedene naloge in naloge, ki bodo v bodoče po-
trebne, morajo biti neodvisne, k čemur spada
tudi zavarovanje članov vodstva v vsakem
ozirom. Za člane vodstva se določi dnevna od-
škodnina.

8. Stroške za prvo napravo oskrbi država.
Stroški za tekočo upravo se dobe na ta način,
da se pobira odstotna doklada od bolniškega in
penzijskega zavarovalnega prispevka. To do-
klado odračunajo dotični zavodi vsak mesec.

Strokovni komitiji se naroča, da izdela v
sporazumu s klubom socialno demokratičnih
poslancev zakonski načrt na tej podlagi in ga
predloži parlamentu.

Po obširni debati je bila sprejeta ta re-
solucija.

Krinko z obraza!

Imperializem je povsod enak; povsod hoče
osvajati dežele in zatirati narode, da pridobi go-
spodujočim večjo oblast, kapitalistom pa večji
dobiček. Metode imperializma so pa vendar jako
različne.

V Nemčiji nastopa imperializem javno. Za-
smehuje hlinstvo, ki ga smatra za uklanjanje gre-
ha pred čednostjo. Govori rad osorno, toda
odkriti. Kdor čita bojne spise vsenemške »do-
movinske stranke«, naleti v njih vedno odkrito
priznanje politike po oblasti, ki nima prav nobe-
nega drugega razloga, kakor interese svojega
lastnega »naroda«, ki se ne zanaša na prav nič
drugače kakor na puške in topove, ki odklanja
ošabno vse potrebe, ozire in mnenja drugih na-
rodov kot nezmišeln sentimentalnost. Nemški
imperializem se je pokazal tak kakršen je; in
prav zaradi tega si je nakopal strastno sovraštvo
drugih narodov.

Angleški in francoski imperializem pa imata
drugačne metode. Gole brutalnosti vsenemcev ne
poznata. Zato pa je pri njima razvita umetnost
političnega hinavstva prav imenitno. Če hočeta
osvojiti deželo, storita to v imenu »civilizacije«.
Če hočeta podjarmiti narode, deklarirata o »sv-
bodi narodov«. Če hočeta ohraniti svetovno gos-
podstvo, oznanjata »uničenje militarizma.« Ne
da se tajiti, da se je ta metoda mnogo bolj ob-
nesla kakor nemška. Milijoni ljudi po vseh delih
sveta so res pošteno verovali, da je sporazum
prišel vojno res le zato, da izvede po vsem sve-
tu demokracijo, pribori svobodo malim narodom,
uniči pruski militarizem in s tem zagotovi trajni
mir.

Toda sedaj je ruska revolucijska vlada im-
perialistom sporazuma potegnila lepo krinko z
obraza. Objavila je tajne pogodbe, ki jih je skle-
nila carska vlada z vladama Anglije in Francije.
Sedaj ne more nihče več dvomiti, kaj tiči za le-
pimi govori o demokraciji! Govorili so o nacio-
nalnem principu, a so hoteli Nemčiji odtrgati

ne le Alzacijo in Loreno, marveč tudi nemško
ozemlje ob levem bregu Rena! Hlinili so se kot
varuhe malih narodov, pa so hoteli razkosati
Turčijo in razdeliti Perzijo, napraviti arabskega
kalifa za angleškega vazala in gospoda izlama!
Govorili so o svobodi in enakosti, o važnih ljud-
skih zahtevah, mislili pa so vedno le na armen-
ske rude, na cilicijsko pavlo, na perzijsko olje!
Govorili so o demokraciji toda mislili so na do-
bičke.

Da, gospoda Lloyd George in Clemenceau
sta dobra demokrata. Toda od prvega dneva, ko
je nastala ruska revolucija — tudi to so dokazali
dokumenti, ki jih je objavil Trocki — sta se za-
rotila z vsemi protirevolucionarnimi elementi v
Rusiji, da bi prisilila prosti ruski narod, da na-
daljuje vojno proti svoji potrebi in proti svoji
volji! Republikanci v Parizu bi raje imeli danes
kakor jutri zopet monarhijo v Rusiji! Demokrati
v Londonu ne žele nihče bolj, kakor da bi v
Rusiji zopet odpravili demokracijo! Zakaj le njih
zunanost je demokratična; a njih duša ni nič
drugače kakor pohlep po zlatu, zlasti zakladih
ki se nahajajo v tujih deželah, ki jih jim nal
pribori ruski vojak. To je meščanska demokracija!

Ruska revolucijska vlada si je z objavo taj-
nih pogodb pridobila veliko zaslug. Danes ne
more nihče več dvomiti, kako je umeti kapitali-
stične vlade, kadar govorijo o ljudski vladi in o
svobodi narodov. Naj priznavajo imperialisti svo-
je smote očitno in izjavljajo, kakor delajo vse-
nemci, ali pa naj prikrivajo svoj namen z naj-
lepšimi govori — ipak so različne te fraze; stvar
je pa tukaj in tam popolnoma enaka.

Politični pregled.

== Jezikovne naredbe za železnice. V že-
lezniškem »odseku državnega zbora« je v raz-
pravi o jezikovnih naredbah za avstrijske že-
leznice brambni minister pl. Czapp izjavil, da
mora s stališča vojaške uprave vztrajati,
da ostanejo v veljavi določila § 20 razglasa z
dne 19. januarja 1896 in temeljna načela na-
redbe železniškega ministrstva z dne 6. julija
1915. Železniški promet da zahteva enotnost
službenega jezika. Brambni minister se je izja-
vil proti razveljavljanju omenjenih jezikovnih
naredb. Enako stališče je zastopal tudi želez-
niški minister, ki je izjavil, da bi nikakor ne
bilo umestno, izpreminjati organizacijski sta-
tut. Kar se tiče jezikovne odredbe, je minister
naglašal, da naredba ne zahteva popolnega
znanja službenega jezika, ampak le znanje
službenega jezika v izmeri, ki zadošča slu-
žbenim zahtevam. Debata se bo še nadaljevala.

== Obramba častnikov z orožjem. Z ozi-
rom na razsodbo proti poročniku Zerdiku in
nadporočniku Reckzügelu je poslanec Lisy v
poslanski zbornici vložil interpelacijo na bram-
bnega ministra, v kateri zahteva, naj se obsto-
ječi predpisi glede rabe orožja v častni obram-
bi brez odloga izpremeni tako, da se sme
orožje rabiti le tedaj, če je življenja napade-
nega neposredno ogroženo. Poslanec Stanek
zahteva, da minister za deželno brambo takoj
predloži zbornici vse spise, tičeče se smrti
dragonca Moritza.

== Socialno zavarovanje. Državnozbornski
odsek za socialno zavarovanje je sprejel za-
konsko osnovo glede zavarovanja rudarskih
delavcev proti nevarnostem iz prejemomami ka-
kor jih je sklenila gospodarka zbornica. Minister
dr. Mataja je naglašal resno namero vlade,
skrbeti za to, da zakon glede socialnega zava-
rovanja stopi čim prej v veljavo.

== Zdravstveno ministrstvo. S cesarskim
ročnim pismom se odreja ustanovitev ministr-
stva za ljudsko zdravje. Ministrski predsednik
je pooblaščen, da tozadevno zakonsko osnovo
izroči državnemu zboru.

== Nemčija in vlada boljševikov. Iz Berli-
na se poroča oficijozni »Kölnische Zeitung«:
Vlada boljševikov se polagoma utrjuje. Objava
tajnih pogodb vključ grožnjam iz Pariza in
Londona je značilna za odločnost voditeljev,
ki so z objavo storili odločilen korak. Z nem-
ške strani se je opetovano naglašalo, da se
Nemčija ne namerava vmešavati v ruske no-
tranje zadeve. Če se izkaže, da je petrogradska
vlada močna dovolj, da uveljavi svojo voljo,
potem bi bilo samo po sebi rešeno važno vpra-
šanje, je-li je vlada sposobna za pogajanja. Če
se z močjo spoji tudi volja za mir, potem ne
uvidavamo, zakaj bi vlado boljševikov ne
smatrali za ravno tako sposobno za pogajanja,
kakor vsako drugo.

== Rusija za takojšen mir. Petrogradska
agentura poroča: Komisar za vnanje zadeve
je poslanikom nevtralnih držav naznanil ukre-
pe, ki jih je vlada odredila v svrhu, da se čim
prej sklene premirje. Nota izjavlja, da je do-
sega takojšnjega miru zdravilo za vse vojujoče
se in nevtralne države. Ruska vlada računa na
odločno podporo delavcev vseh držav, da se
uspešno izvojuje borba za mir.

== Kavkaška republika. Kakor javljajo pe-
trogradska »Izvestija«, se je ves Kavkaz odce-
pil od Rusije ter ustanovil svojo republiko.
Vladna oblast je prešla v roke parlamenta, ki
obstoji iz 40 socialistov. Red je zopet vpo-
stavljen.

== Angleški vojni cilj: zmaga. Reuterjev
urad poroča: Minister za blokado lord Robert
Cecil je govoril na shodu v Norwichu ter iz-
javil, da Anglija ni varna, dokler ne bo Nem-

čija popolnem premagana. Nekateri so mislili,
da nemško ljudstvo zahteva mir; kot dokaz so
navajali, da je baže Nemčija pripravljena, Bel-
gijo zopet vpostaviti ter jo odškodovati za kri-
vico, ki se ji je zgodila. A Nemčija na to ni
dala odgovora. Če se to mišljenje ne izpre-
meni, bi bilo naravnost hudodelstvo misliti, da
se zamore s tako državo skleniti trajen mir.
Naš prvi vojni cilj mora biti: zmaga. Lord Ce-
cil je nadalje izjavil: Dogodki v Rusiji so brez
dvoma velika nezgoda. Upamo pa, da bo ve-
liki ruski narod še enkrat pokazal, da zaupanje
vanj ni bilo neopravičeno. Kar se dogaja v Ita-
liji, ni tako resnega pomena. Čeravno naša
škoda ni majhna, pa tudi pridobitev sovra-
znika ni velik. Če — kakor upamo — italijanske
armade vztrajajo, nam ni treba misliti, da bi
dogodki v Italiji na končni izid vojne bistveno
vplivali. Najresnejšega pomena je vprašanje
ladjskega prostora. Mislim, da nam še ne preti
lakota; mislim tudi, da smemo, če se podmors-
ska vojna razvija še nadalje le v sedanjih izme-
ri, trdno upati, da bomo preprečili vsako resno
nevarnost.

== Razporeženje v Italiji. Švicarskim listom
se od italijanske meje poroča, da se je splošno
razporeženje v Italiji vsled uspešnega odpora
italijanskih čet ob Piavi in v odsekih Asiago-
Brenta zopet izboljšalo. Zaupanje v armado
se je zopet dvignilo in vodilni krogi upajo, da
se bo vsled dohajajoče angleške pomoči posre-
čilo, do prihodnje spomladi nadomestiti izgub-
ljeni vojni material. Vendar pa časopisje svari
pred neopravičenim optimizmom z ozirom na
neugodni strateški položaj italijanske arma-
de in z ozirom na velika ojačenja sovražnik-
ovih čet. Italija mora biti pripravljena na to, da
se sedanjí pozicijski boj nenadoma zopet spre-
meni v premikalni boj.

Dnevne beležke.

— Člancam ženske organizacije bomo po-
slali 30. t. m. in 1. dec. naš dnevnik »Naprej«
na ogled. Vsaka članica, ki ni še naročena na
»Naprej«, naj se takoj naroči, ker je njena
prva dolžnost, da čita in podpira delavsko
časopisje.

— Železničarski shod na Jesenicah bo v
nedeljo. Nihče naj ne manjka, ker je dnevni red
važen.

— Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani
je podpisala 5000 K sedmega vojnega posojila
pri Splošnem kreditnem društvu v Ljubljani.

— Dr. Šusteršič zopet insultriran. V torek
se je prigrdil pred frančiškansko cerkvijo nov
mučen incident z drjem Šusteršičem. Deželni
glavar je šel s slovensko damo, s katero je
ostentativno in glasno nemško govoril. Srečali
ste ga dve slovenski dami, ki ste dali duška
svojemu ogorčenju nad obnašanjem nedavne-
ga načelnika S. L. S. in sedanjega voditelja
Slovenske kmečke stranke. Da se izogne na-
daljnim neljubim prizorom, se je moral dr. Šu-
steršič umakniti v frančiškansko cerkev.

— Slovenske šolske knjige. Knezoškofo ljub-
ljanski dr. Anton Jeglič je daroval 100.000 K
za izdajo slovensko-latinskega slovarja, ki naj za-
ključi serijo slovenskih učnih knjig za gimnazije.

— Deželnim zakladom se nakaže za leti
1917 in 1918 iz državnih sredstev, in sicer:
Kranjski 2.246.320 kron, Koroški 2.292.530 K,
Stajerski 7.258.970 kron, Trstu 1.178.360 kron,
Istri 773.590 kron, Goriški - Gradskičanski
589.860 kron, Dalmaciji 742.940 kron.

— Železniška vožnja se podražila. V želez-
niškem svetu je predvčerajšnjem vladni za-
stopnik vitez Solvis podal izjavo, da je želez-
niško ministrstvo — kakor se je to tudi na
Nemškem zgodilo — z ozirom na prometne
razmere bilo prisiljeno, vožnje cene na av-
strijskih državnih železnicah zvišati za 50 od-
stotkov. Zvišane cene stopijo že 1. decembra
v veljavo. Ker je bila zadeva zelo nujna, ni bilo
mogoče, vprašati za mnenje železniški svet.
Železniški svet je vzel izjavo vladnega zastop-
nika v znanje.

— Smrtna poškodba z bencinom. Vreček
Ivana, 40 let stara žena kajžarja Franca iz
Podgore občina St. Vid nad Ljubljano, je v
petek ob pol 6. uri zvečer kurila doma v ku-
hinji v peči in polivala z bencinom drva, ki
se niso hotela hitro vneti. Poleg na ognjišču
je imela posodo z bencinom, ki se je od ognja
v peči naenkrat vnel, plamen pa je živgnil
vanjo. Naenkrat je bila vsa v ognju. Na
obupni klic prihiteli ljudje so ogenj pogasili,
toda žena se je bila že tako močno opekla po
celem telesu, da je v tukajšnji bolnišnici, kamor
so jo bili naslednji dan prepeljali, podlegla
opeklinam, še tisti dan. Ostavlja moža-vojaka
in nedoročene otroke.

— Slepjar v vojaški obleki. Te dni je pri-
šel k posestniku Antonu Kendi v Lomeh neki
narednik, češ, da potrebuje v kraju hlevov za 30
konj in bivališč za vojaštvo. Narednik je šel k
več posestnikom in najel potrebna bivališča. Pre-
nočil je pri Kendi. Drugo jutro je odšel, rekoč,
da gre k svojememu oddelku naproti, kateri ima
kmalu priti v vas. Ali ker le ni bilo nazaj nare-
dnika in tudi ni prišel napovedani oddelek, se je
zdel Kendi vsa stvar sumljiva, vsled česar je
malo pogledal po svojih omarah in se kmalu
prepričal, da je z narednikom izginila denarnica
z okoli 1000 K.

Ljubljanske sode, ki bi opravljali službo rediteljev na mirovnem shodu, ki bo v nedeljo v Mestnem domu, prosimo, da se zglase v soboto, 1. dec. ob 6. zvečer v društvenih prostorih, Šelenburgova ul. 6./I.

Vojna.

Dunaj, 29. novembra. (Kor. ur.) Uradno razglašajo: Ob Brenti in na Monte Tomba smo zavrnili italijanske napade. — Šef generalnega štaba.

Berlin, 29. novembra. (Kor. ur.) Wolfvov urad poroča: Zapadno bojišče: Močni napadali oddelki so zajeli vzhodno od Mercema v belgijskih črtah enega častnika, 46 mož in dve strojni puški. Čez dan je bil močan ogenj pri Poelcapelle in med Becelaere in Gheluvelt. Vzhodno od Arrasa močnejše artiljerijsko delovanje. Južozapadno od Cambrai ni bilo večeraj boja. Med Meuvres in Bourlon, pri Fontaine in Crevecoeur je bil ogenj od časa do časa močnejši. Angleži so obstreljavali Cambrai. Manjši boji na predpolju so nam prinesli ujetnike in strojne puške. — Na obeh bregovih Meze je popoldne ogenj oživel. Naši poizvedovalni boji so bili uspešni. Pri Dieppe smo zavrnili francoski sunek. — Na vzhodnem bojišču in na macedonski fronti ni bilo večjih bojnih dejanj. — Na italijanski fronti so se izjavili italijanski napadi proti našim višinskim postojankam na vzhodnem bregu Brente in na Monte Tomba. — Ludendorff.

Državni zbor.

Na Dunaju, 29. novembra.

Ministrski predsednik predloži zakonski načrt, s katerim se izpreminja delokrog različnih ministrstev, ker se ustanovi novo ministrstvo za ljudsko zdravje. Nato sprejme zbornica predlogo o davku na vojne dobičke v obliki, kakor jo predlaga odsek. Zbornica razpravlja potem o predlogu justičnega odseka, da se pregledajo obsodbe vojaških sodišč, o izročitvi civilnih oseb vojaškemu sodstvu in o sestavi porotniških seznamov. Poročevalec dr. Ofner priporoča, da se pridruži poslanska zbornica glede prvega zakona sklepu gosposke zbornice, glede drugih dveh zakonov pa naj ostane pri svojih prvotnih sklepih. Predlaga, da se pozove tudi isti minister in minister za deželno brambo, da se še enkrat pregledajo obsodbe vojaških sodišč, ker so ta sodišča izrekala dostikrat prav trde obsodbe in da se izposluje potem znižanje ali spregled kazni. Končno predlaga, naj se pozove skupno ministrstvo, da razveljavi odredbo po § 14, s katero se je vpustil vojaški kazenski red. Poslanec Neumann predlaga k členu 17. o zakonu porotniških seznamov sledeče: Kdor je bil med sedanjo vojno pravno veljavno obsojen od senata, poslujočega namesto porotnih sodišč, zahteva lahko razveljavljanje obsodbe in novo obravnavo in razsodbo pred porotnimi sodišči, če se trdi v kazenskem postopanju, da se je izvršilo dejanje pod pritiskom razmer ali v sled posebnega duševnega razpoloženja, a ne iz brežčastnega mišljenja. Dr. Stransky predlaga, naj se dostavi še to, da se lahko zahteva obnovitev postopanja tudi tedaj, če je izšlo dejanje, zaradi katerega je bil kdo obsojen, iz političnih razlogov. Pri glasovanju se sprejmejo predlogi odsekov, Neumannov in Stranskiyev predlog se odkazuje justičnemu odseku.

Prilodnja seja jutri.

Aprovizacija.

Uradniške skupine dobe meso v soboto, 1. decembra popoldne v cerkvi sv. Jožefa. — Določeno je ta-le red: prva uradniška skupina od 2. do pol 3. št. 1 do 200, od pol 3. do 3. št. 201 do konca, druga in tretja uradniška skupina od 3. do 3/4, četrta uradniška skupina od 3/4 do 4. — 1 oseba dobi četrt kg, 2 osebi pol kg, 3 in 4 osebe tri četrt kg, 5 in 6 oseb 1 kg, 7 in 8 oseb 1 in četrt kg, več oseb 1 in pol kg.

Meso na rdeče in rumene izkaznice A dobe stranke v soboto, 1. decembra popoldne v cerkvi sv. Jožefa od 4. do pol 5.

Oddaja cenejšega mesa na Viču. Stranke zi Viča, ki imajo rumene B in C izkaznice prejmejo goveje meso v soboto, dne 1. decembra popoldne v mesnici gosp. Arkla na Viču. Določeno je ta-le red: Od 2. do pol 3. stranke z rumenimi izkaznicami B št. 1 do 100, od pol 3. do 3. št. 101 do 200, od 3. do pol 4. št. 201 do konca, od pol 4. do 4. stranke z rumenimi izkaznicami C št. 1 do 100, od 4. do pol 5. št. 101 do 200, od pol 5. do 5. št. 201 do 300, od 5. do pol 6. št. 301 do 400, od pol 6. do 6. št. 401 do konca. 1 oseba dobi četrt kg, 2 osebi pol kg, 3 in 4 osebe tri četrt kg, 5 in 6 oseb 1 kg, 7 in 8 oseb 1 in četrt kg, več oseb 1 in pol kg. Kilogram stane 2 kroni.

Oddaja cenejšega mesa v Mostah. Stranke iz Most, ki imajo rumene izkaznice, zaznamovane s črko B in C dobijo goveje meso v nedeljo,

dne 2. decembra popoldne v mesnici gospoda Karla Štruklja na Zaloški cesti št. 14. Določeno je ta-le red: od 7 do pol 8 ure zjutraj stranke z rumenimi izkaznicami B št. 1 do 100, od pol 8 do 8 št. 101 do 200, od 8 do pol 9 št. 201 do konca. Od pol 9 do 9 stranke z rumenimi izkaznicami C št. 1 do 100, od 9 do pol 10 št. 101 do 200, od pol 10 do 10 št. 201 do 300, od 10 do pol 11 št. 301 do 400, od pol 11 do 11 št. 401 do konca. 1 oseba dobi četrt kg, 2 osebi pol kg, 3 in 4 osebe 3 četrt kg, 5 in 6 oseb 1 in četrt kg, več oseb 1 in pol kg. Kilogram stane 2 K.

Zadnje vesti.

Mirovna ponudba ruske vlade.

Avstro-Ogrska pripravljena za pogajanja.

Dunaj, 29. novembra. (Kor. urad.)

C. in kr. armadno vrhovno poveljstvo je prejelo deloma pomanjkljivo brezlično brzojavko, ki se je — kolikor mogoče — spopolnila. Brzojavka se glasi:

Carskoje Šelo 28. novembra. Narodom vojujočih se držav! Zmagovita delavska in kmečka revolucija v Rusiji je postavila mirovno vprašanje v prvo vrsto. Doba kolebanja, odlaganja in birokratizma je končana. Sedaj se pozivljajo vse vlade, vsi razredi, vse stranke vseh vojujočih se držav, da kategorično odgovore na vprašanje, je-li hočejo skupno z nami pričeti pogajanja za takojšnje premirje in za splošen mir ali ne. Od odgovora na to vprašanje je odvisno, je-li se bomo izognili novi zimski vojni z vsemi njenimi strahotami, ali pa se bo še v Evropi še nadalje pretakala kri. Mi sovjet ljudskih komisarjev, se obračamo s tem vprašanjem na vlade naših zaveznikov: Francije, Velike Britanije, Italije, Združenih držav, Belgije, Srbije, Rumunske, Japonske in Kitajske. Vprašamo jih pred obličjem njihovih narodov, pred vsem svetom, je-li so voljni pričeti z mirovnimi pogajanjmi? Mi, sovjet ljudskih komisarjev, se obračamo na zavezniške narode, v prvi vrsti na delavske množice, je-li so voljni, da to brezmišelnost moritev nadaljujejo, da slepo drve v propast evropske kulture. Mi zahtevamo, da delavske stranke zavezniških držav brez odlašanja odgovore na vprašanje, je-li so pripravljene takoj pričeti z mirovnimi pogajanjmi. To vprašanje postavimo v prvo vrsto.

Mir, katerega predlagamo, naj bo ljudski mir, naj bo časten mir sporazumljenja, ki vsakemu narodu zagotavlja svobodo gospodarskega in kulturnega razvoja. Delavska in kmečka revolucija je že naznanila mirovni program. Objavili smo tajne pogodbe carja in buržvazije z zavezniki ter smo izjavili, da te pogodbe za ruski narod niso obvezne. Vsem narodom javno predlagamo, da sklenejo novo pogodbo na podlagi sporazuma in skupnega dela. Odgovarjajoč na naš predlog oficielni in oficiozni zastopniki vladajočih razredov zavezniških držav niso priznale vlade sovjetov, niso bili pripravljeni sporazumeti se z njo o mirovnih pogajanjih, z vlado zmagovalne revolucije; a mi vprašamo narode, je-li njihovi akcionelni diplomati res izražajo njihove misli in stremiljenja, je-li narodi dovolijo diplomacijo, da omalovažuje veliko mirovno možnost, ki jo je povzročila ruska revolucija? Odgovor na to vprašanje... (Tu je brzojavka pomanjkljiva). Proč z zimsko vojno! Živel mir! Živele braistvo narodov!

Ljudski komisar za vnanje zadeve: Trocky; predsednika sovjeta ljudski komisarjev: Uljanov — Ljennin.

Odgovor avstro-ogrskemu vladu.

Na to brzojavko je c. in kr. vlada ruski vladu dne 29. novembra tako-le odgovorila:

Vladi ruske republike! Avstro-ogrška vlada je prejela brzojavko sovjeta ljudskih komisarjev z dne 28. novembra t. l., s katero ruska vlada izraža svojo pripravljenost, pričeti pogajanja za takojšnje premirje in za sklenitev

pogodbe za splošen mir. Od ruske vlade naznanjeno vodilo za sklepanje premirja in mirovne pogodbe, o katerih ruska vlada pričakuje protipredlogov, tvori po mnenju avstro-ogrskemu vladu pripravo podlago za uvedbo pogajanj. Vlada avstro-ogrskemu monarhije izjavlja, da je pripravljena, pričeti od ruske vlade predlagana pogajanja za takojšnje premirje in splošen mir.

C. in kr. minister za vnanje zadeve: Czernin.

Nemčija pripravljena za pogajanja.

Berlin, 29. novembra.

Državni kancler grof Hertling je danes v državnem zboru naznanil:

Ruska vlada je včeraj iz Carskega Šela razposlala brezlično brzojavko vsem vladam in narodom vojujočih se držav, v kateri predlaga, naj se čim prej prične pogajanja za premirje in splošen mir.

Izjavljamo brez obotavljanja, da so doslej znani predlogi ruske vlade pripravna podlaga za pogajanja, in da sem pripravljen, pričeti pogajanja, čim ruska vlada imenuje svoje pooblaščenec zastopnike.

Upam in želim, da se ta stremiljenja kmalu uresničijo in nam prinese mir.

Razno.

* Premočne smotke? „Pester Lloyd“ poroča z Dunaja: V marmorni dvorani cesarskega dvorca se je priredil na čast predsedniku nemškega Rdečega križa banket. Po banketu so nekateri udeleženci kadili smotke, ki so bile udeležencem na razpolago. Ker so bile smotke premočne je nekoliko gospodov obolelo. Z resnim vozom so jih prepeljali na stanovanja.

* Času primerno! Mesno karto dobro operi jo, razreži na male kosce, prideni malo jajčne in prav malo krompirjeve karte; ko si mešal že vse skupaj, 1/4 ure popraš malo z močno karto, mešaj še nekaj časa in zlij v ponev dobro namazano z masločno karto. Naredi ogenj v štedilniku z premočno karto in peci na ne prehudem ognju 1/2 ure in pazi da si ti ne prisodiš. Za zajutrek si skuhaj kavino karto in prideni malo mlečne karte (če si tako srečen, da jo imaš)! Če imaš rad tudi sladko kavo, prideni še kosček sladkorne karte. Po jedi se umij z milno karto in se obriši z nakazilom za obrišanje. Če zvečer rad čitaš si sveti z petrolejno karto.

* Dr. Leander Jameson umrl. Iz Londona poročajo, da je južnoafriški državnik dr. Leander Jameson umrl. Bil je to najmarkantnejša oseba v celi južnoafriški politiki. Slaboten in kakor so zatrjevali zdravniki, s kaljo smrti v prsih se je izselil iz Angleške k nekemu sorodniku v južno Afriko. Nekaj časa se je mudil v Kimberleyu, pozneje pa je vstopil v kapetovensko vlado, kjer se je povzpel v kratkem do glavnega posvetovalca vsesobnega Cecilja Rhodesa. Z njim je brezobzirno in dosledno stremil za ustanovitvijo velike južnoafriške angleške države. Prvi njegov vpad v burško deželo leta 1895., ni uspel. Bil je premagan in vjet, pozneje pa izročen Angliji, kjer je bil obsojen na 10 mesecev ječe. Zlasti v Johannesburgu pa se je tudi potem gospodstvo Vitlanderjev vedno bolj širilo. Prišlo je večkrat do očitnih uporov in končno na zahtevo teh takozvanih tujcev 1900 do znane južnoafriške vojne. V tej vojni so končno Burji podlegli. Jameson pa je igral tudi pozneje še v politiki južne Afrike odločilno vlogo. Bil je najprej član zakonodajnega zbora in je bil leta 1904. imenovan za ministrskega predsednika.

* 38 milijonov mož pod orožjem. »Basler Anzeiger« poroča: Ameriško vojno ministrstvo je izračunalo, da se nahaja pod orožjem v vseh vojskujočih se državah 38 milijonov mož; na strani sporazuma 27.500.000 in na strani osrednjih velesil 10.500.000 mož. — Dejansko pa moramo odbiti 9 milijonov Rusov, 1 milijon Američanov, 1.400.000 Japoncev in 500.000 Kitajcev; na avstrijsko-nemški fronti stoji torej 10

milijonov vojakov nasproti 14 milijonom vojakov sporazuma, med katerimi je 3 milijone Italijanov. V vojsko je zapletenih 22 držav.

* Carjeva hči pobegnila. Velika kueginja Tatjana, druga hči bivšega carja je pobegnila iz Sibirije. Čez Japonsko se pelje v Ameriko.

* Veliki knez Mihael ujet. »Vossische Zeitung« poroča iz Curiha: Veliki knez Mihael je zaprt v zavodu Smolna. Bivši državni vojni podtajnik se nahaja v hišnem zaporu.

* Stavka telefonistov v Budapešti. V Budapešti so predvčerajšnjim zjutraj vse telefonistov stopile v stavko. Ob eni popoldne so službo zopet nastopile, ker se je ugodilo njihovim zahtevam. Vsled stavke je bila nastala velika zmeda, ker je pet ur bil ustavljen ves telefonični promet.

* Nadomestilo za čaj. Lastniki tvrdke Maksimilian Freund na Dunaju so bili zaradi navijanja cen z nadomestili za čaj aretovani. Tvrdka je imela v dveh mesecih 1.456.000 K prometa, ter je za prav malo vredna nadomestila imela čez 400.000 K čistega dobička.

* Zamotana kupčija s sladkorjem. Iz Prage poročajo: 13. novembra je naznanila neka prodajalca slaščic pri praški policijski direkciji, da jej je ponudila neka dama en vagon sladkorja za nezasišeno ceno po 16 K 50 vinarjev za kilogram. Da skleneta kupčijo, jo je povabila v kavarno Metropol na Vavčavskem trgu. Policija je poslala detektiva v kavarno. Detektiv je spoznal v tej navijalki cen Ano Benda, učitelico elektro-tehničnega zavoda na Hradčini. Ta je povedala, da je dobila sladkor v revizijskem uradu Gellerja. Nato so aretirali Gellerja, ki je izpovedal, da mu je dal sladkor stavbenik Urban z Vinohradov. Preiskava je šla dalje in je dognala, da sta težko osumljena tudi sluga deželnega odbora Hodek in dijak Urban. Zadnja dva člena te oduške verige sta bila agent Wetzler in zasebni uradnik Sabath. Sladkor je veljal prvotno 3 K 50 vinarjev in je dosegel, ko je romal skozi toliko rok, ceno 16 K 50 vin. Vse prizadete osebe so aretirali.

* Ugotovitev privatnih zalog živil se bo vršila na Ogrskem. Kakor poročajo iz Budimpešte, je minister za prehrano grof Hadik odredil, da se morajo po celi deželi izvršiti preiskave, v koliko so si posamezni privatniki nabavili preveč živil. Ta živila jim bodo brez odškodnine odvzeta. Če bo le res.

* Matija Gubec v filmu. V zagrebških kinematografih so pričeli predvajati velik narodni film iz časa kmečkih uporov — tragedijo slovensko-hrvatskega kmečkega kralja Matije Gubca. Prizori se odigravajo deloma na historičnih krajih in film vzbuja med narodom najgloblje vtis. Sestavila ga je znana pisateljica Marija Zagorka, izdelal pa ga je hrvatski filmski zavod „Croatia“.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Josip Petejan.
Tisk „Učiteljske tiskarne“ v Ljubljani.

F. BATJEL

Prej v Gorici.

Ljubljana, Stari trg 28

Moška in ženska dvokolesa
še s staro pnevmatiko

živalni in pisalni stroji, gramofoni, električne žepne svetilke. Najboljše baterije.

Posebno nizka cena za preprodajalce.

Mehanična delavnica na Starem trgu št. 11.

„IL LAVORATORE“

glasilo ital. soc. dem. stranke v AVSTRIJI

izhaja v Trstu dvakrat na dan, je največji in najbolj razširjeni italijanski list v Avstriji. — Prinaša naj-novejša poročila iz vseh krajev. — Napredaj je po vseh večjih krajih Avstro-Ogrske. — **Inseriranje v tem listu je najbolj priporočljivo, ker je ta list najbolj razširjen.** — Naročnina na obe izdaji K 4.—, samo na jutranjo K 2:40, samo na večerno K 2.— na mesec. Trgovske inserate računa po 40 v petit vrsto.

Naslov lista je: „IL LAVORATORE“ Trst.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

V LJUBLJANI.

Poslovnica c. kr. avstrijske razredne loterije.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici (t. č. v Ljubljani) in Celju.

— Delniška glavica —
K 10.000.000.

Sprejema vloge na knji-
žice in tekoči račun proti
ugodnemu obrestovanju.

Rezervni fond i okroglo
K 1.500.000.

Kupuje in prodaja vse vrste
vrednostnih papirjev, financira
erarične dobave in dovoljuje
— aprovizacijske kredite —